

लेवीय ग्रंथ

लेवीय :- ग्रीक व लॅटिन "लेवितिकस्" वरून. हिब्रू शास्त्रात "वा इक राह" म्हणजे "हाक मारून बोलला." (या ग्रंथाच्या पहिल्या शब्दावरून हे नाव ठेवण्यात आले.) या ग्रंथात लेवीच्या व याजकांच्या कामासंबंधी सांगितले आहे, म्हणून सेप्टुआर्जीट म्हणजे जुना करार ही हिब्रू भाषेमधून ग्रीक भाषेमध्ये त्यांचे भाषांतर केले गेले त्याला सेप्टुआर्जीट असे म्हणतात. सेप्टुआर्जीटच्या भाषांतरात "लेविटि-कस्" म्हटले असावे. "लेवी " या शब्दाचा उल्लेख २५, ३२, ३३ येथे मात्र आहे. खंडिलेल्यांस पवित्र होण्यासाठी देवाचे बोलावणे (स्तोत्र. ६५ : ४), म्हणून हिब्रू शास्त्रातील नाव योग्य दिसते.

लेखक:- मोशे. मोशेच्या ग्रंथपंचकातील तिसरा ग्रंथ.

काळ:-ख्रिस्त. पू. १४९०. पहिल्या महिन्याच्या पहिल्या तारखेपासून ते दुसऱ्या महिन्याच्या विसाव्या तारखेपर्यंत (एप्रिल १ ते मे २०). निवासमंडप उभारल्यापासून (निर्गम ४०: २, १७) ते सीनाय डोंगरापासून जाईपर्यंत (गणना. १० ११). केवळ एका महिन्याचा इतिहास म्हणून हा ग्रंथ आश्चर्यकारक आहे.

१. लेवीय हा ग्रंथ पवित्र स्थानाचा ग्रंथ आहे. देवाजवळ कसे जाता येईल हे यात दाखविले आहे. निर्गमातील रूपके खंडणी दर्शवितात. लेवीय यातील रूपके उपासना दर्शवितात. अर्पणे व याजक यांकडून देवाजवळ जाता येते. अर्थात देवाजवळ जाणाऱ्यांनी पवित्र झाले पाहिजे. या ग्रंथात "पवित्र" हा शब्द ११० वेळा येतो. "पाप" किंवा" अशुद्धता "२०० वेळा येतो.

२. या ग्रंथात "पवित्र आत्म्याच्या" नावाचा उल्लेख केलेला नाही. बाकीच्या ग्रंथपंचकात केला आहे. कारण सारे गौरव धिस्ताला द्यावयाचे, हेच पवित्र आत्म्याचे एक काम आहे.

३. उत्पत्ती ग्रंथात पतनाविषयी, निर्गम ग्रंथात खंडणीविषयी व लेवीय ग्रंथात उपासनेविषयी सांगितले आहे. देहाच्या शुद्धीवरून आत्मिक पवित्रता शिकविली आहे.

४. देवाजवळ प्रवेश फेवळ वधलेल्या कोकन्याच्या रक्ताकडून मिळतो. हा नियम देवानेच लाविला या ग्रंथातील मुख्य अध्याय १६ वा. "प्रायश्चिताचा", वर्षात एकदाच येणारा दिवस यात बणिला आहे.

५. इस्राएल लोकांना पाच मुख्य अर्पणे सांगितली होती. १. होमार्पण. २. अन्नार्पण. ३. शान्त्यर्पण

४. पापार्पण. ५. दोषार्पण. लेवीय ग्रंथ याचा उद्देश "इब्री १०" मध्ये पहावयास मिळतो.

६. इस्राएल लोकांचे सण- (१) वल्हांडण सण. (२) बेखमीर भाकरीचा सण. (३) पिकाच्या पहिल्या पेंढीचा सण.

(४) पन्नासाव्या दिवसाचा सण. (५) कर्णे वाजविण्याचा सण. (६) प्रायश्चिताचा दिवस. (७) मंडपांचा सण.

७. इस्राएल लोकांना नियम लावले- अर्पणांचा १-७. याजकांचा ८-१०. शुद्ध व अशुद्ध यांचा ११-१५. प्रायश्चिताचा १६. पवित्रतेचा १७-२६. सणांचा २३. नवस, दशांश व अपिलेले यांचा २७.

लेवीय हे पुस्तक देवाच्या पवित्रतेवर, त्याच्या लोकांच्या उपासना आणि जीवनातील पावित्र्यावर अधिक सखोलपणे लक्ष केंद्रित करते.

लेवीय ग्रंथ

प्रस्तावना: लेवीय ग्रंथाचे महत्त्व

- **देवासमोर येण्याचा मार्ग: अर्पणे आणि याजकांचा अभिषेक (अध्याय १-१०)**
 - यात विविध प्रकारची अर्पणे (होमार्पण, अन्नार्पण, शांत्यर्पण, पापार्पण, दोषार्पण) आणि याजक म्हणून अहरोन व त्याच्या पुत्रांचा अभिषेक व त्यांचे कर्तव्ये यांचा समावेश असेल.
- **पवित्रतेचे नियम: शुद्धता, अशुद्धता आणि प्रायश्चिताचा दिवस (अध्याय ११-१६)**
 - यात शुद्ध आणि अशुद्ध अन्नपदार्थ, त्वचेचे रोग, शारीरिक स्त्राव, तसेच महान प्रायश्चिताचा दिवस आणि त्याचे महत्त्व यांचा समावेश असेल.
- **पवित्र जीवनाचे नियम: देवाचे लोक कसे जगावे (अध्याय १७-२२)**
 - यात रक्ताचे नियम, लैंगिक पवित्रता, सामाजिक न्याय, आणि याजकांसाठी व अर्पणांसाठी विशिष्ट पवित्रतेचे नियम यांचा समावेश असेल.
- **परमेश्वराचे सण आणि विशेष नियम: पवित्र काळाचे महत्त्व (अध्याय २३-२४)**
 - यात शब्बाथ, पसहा, बेखमीर भाकरीचा सण, प्रथमफळांचा सण, पेंटेकोस्ट, कर्ण्याचा सण, प्रायश्चिताचा दिवस आणि मंडपाचा सण या प्रमुख सणांचा समावेश असेल, तसेच पवित्र तेलाचे आणि दर्शन-भाकरीचे नियम.
- **आज्ञापालनाचे परिणाम: प्रतिफळ, शिक्षा आणि नवस (अध्याय २५-२७)**
 - यात शब्बाथ वर्ष, ज्युबली वर्ष (५०वे वर्ष), आज्ञापालनाचे आशीर्वाद आणि अवज्ञा केल्यास मिळणाऱ्या शिक्षा, तसेच देवाला केलेल्या नवसांचे आणि मूल्यांकनाचे नियम यांचा समावेश असेल.

निष्कर्ष: लेवीय पुस्तकाचा सारांश

आता आपण पवित्र शास्त्रातील लेवीय या पुस्तकाच्या पहिल्या आणि अत्यंत महत्त्वाच्या भागाकडे वळूया: **भाग १: देवासमोर येण्याचा मार्ग: अर्पणे आणि याजकांचा अभिषेक (लेवीय अध्याय १-१०).**

हा भाग आपल्याला देवाच्या पवित्रतेची, मानवी पापाची आणि देवाला योग्य रीतीने कसे सामोरे जावे याची सखोल माहिती देतो. हे केवळ प्राचीन विधींचे वर्णन नाही, तर देवाशी संबंध ठेवण्यासाठी आवश्यक असलेल्या त्यागाचे, शुद्धीकरणाचे आणि मध्यस्थीचे ते एक शक्तिशाली प्रकटीकरण आहे.

देवासमोर येण्याचा मार्ग: अर्पणे आणि याजकांचा अभिषेक (लेवीय अध्याय १-१०)

पवित्र देवासमोर येण्याची गरज

निर्गम पुस्तकात देवाने निवासमंडप बांधण्याचे आदेश दिले, जिथे त्याची महिमा वास्तव्य करणार होती. आता लेवीय पुस्तक शिकवते की, त्या पवित्र देवाच्या उपस्थितीमध्ये मानवाने कसे जगावे आणि त्याला कसे सामोरे जावे. मानवी पाप आणि देवाच्या पवित्रतेमधील अंतर दूर करण्यासाठी, देवाने अर्पणे आणि याजकपदाची व्यवस्था केली. ही व्यवस्था मानवांना देवाशी समेट घडवून आणण्यासाठी आणि त्याचे आशीर्वाद प्राप्त करण्यासाठी आवश्यक होती.

१. अध्याय १: होमार्पण: पूर्ण समर्पणाचे प्रतीक

- होमार्पण हे एक ऐच्छिक अर्पण होते, जे देवाची स्तुती करण्यासाठी आणि आपल्या पापांसाठी प्रायश्चित्त मागण्यासाठी केले जात होते (लेवीय १:२-३). या अर्पणाचे सर्वात महत्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे **संपूर्ण अर्पण** देवाला देण्यात येत होते, काहीही शिल्लक राहत नव्हते. हे पूर्ण समर्पणाचे आणि देवाच्या आज्ञापालनाचे प्रतीक होते.
- **अर्पणाचे प्रकार:** अर्पण करणारा व्यक्ती आपल्या कुवतीनुसार बैल (१:३), मेंढू (१:१०), बकरे (१:१०), कबूतर (१:१४) अर्पण करू शकत होता.
- **विधी:** अर्पण करणाऱ्याने आपला हात पशूच्या डोक्यावर ठेवायचा होता (१:४), जे अर्पण करणाऱ्याच्या पापांचे त्या पशूवर प्रतीकात्मक हस्तांतरण दर्शवते. त्यानंतर पशूला मारायचे (१:५) आणि याजकाने त्याचे रक्त वेदीभोवती शिंपडायचे होते (१:५). पशूचे तुकडे करून ते वेदीवर पूर्णपणे जाळले जात होते, ज्यामुळे "देवासाठी सुखकारक सुगंध" (१:९) निर्माण होत होता.

सारांश: होमार्पण हे येशू ख्रिस्ताच्या वधस्तंभावरील पूर्ण आणि अंतिम बलिदानाचे एक शक्तिशाली पूर्वचित्रण आहे, जिथे त्याने स्वतःला आपल्या पापांसाठी देवाला पूर्णपणे समर्पित केले (इब्री लोकांस ९:१४; १०:१०). हे आपल्याला शिकवते की देवासमोर येताना पूर्ण समर्पण आणि आज्ञापालन आवश्यक आहे.

२. अध्याय २: अन्नार्पण: कृतज्ञता आणि उपजीविकेचे अर्पण

- अन्नार्पण हे सहसा होमासोबत अर्पण केले जात होते, परंतु ते स्वतंत्रपणेही दिले जाऊ शकत होते (लेवीय २:१). हे देवाच्या पुरवठ्याबद्दल **कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी** आणि देवाच्या सेवेसाठी आपल्या उपजीविकेचा भाग अर्पण करण्यासाठी होते.
- **अर्पणाचे प्रकार:** हे बारीक पिठाचे, तेल आणि धूप (लोबान) घालून बनवलेले अर्पण होते (लेवीय २:१-३). ते भाजलेले, तव्यावर भाजलेले किंवा कढईत तळलेले असू शकते (लेवीय २:४-७).

- **महत्वाचे नियम:** अन्नार्पणात **खमीर किंवा मध नसावे** (लेवीय २:११), कारण खमीर पापाचे प्रतीक होते. परंतु त्यात **मीठ** असणे आवश्यक होते, जे देवाच्या कराराच्या अविनाशीपणाचे आणि प्रामाणिकपणाचे प्रतीक होते (लेवीय २:१३). अर्पणातील काही भाग याजकांना मिळत असे, जो त्यांच्या उपजीविकेचा भाग होता.

सारांश: अन्नार्पण हे देवाच्या कृपेबद्दल **कृतज्ञतेने भरलेल्या अंतःकरणाचे** प्रतिनिधित्व करते. हे आपल्याला शिकवते की आपले जीवन आणि आपल्या कमाईचा काही भाग देवाच्या गौरवासाठी समर्पित केला जावा.

३. अध्याय ३: शांत्यर्पण: सहभाग आणि शांतीचे बंधन

- शांत्यर्पण हे देवासोबत आणि इतर लोकांशी असलेले संबंध साजरे करण्यासाठी केले जात होते (लेवीय ३:१). हे अर्पण तीन प्रकारात होते: कृतज्ञतेचे अर्पण, नवसाचे अर्पण आणि ऐच्छिक अर्पण. हे देवाच्या **आशीर्वादांबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी आणि देवासोबतच्या शांतीचे प्रतीक** होते.
- **अर्पणाचे प्रकार:** हे गायी (३:१), मेंढ्या (३:६) किंवा बकरे (३:१२) यातून दिले जात होते, जे निरोगी असावे.
- **विधी आणि सहभाग:** अर्पण करणाऱ्याने पशूच्या डोक्यावर हात ठेवून त्याला मारायचे होते (३:२). पशूची चरबी आणि काही आतडे वेदीवर जाळले जात होते (३:३-५), जे देवाचा भाग होते. बाकीचे मांस अर्पण करणारा, त्याचे कुटुंब आणि याजक यांच्यात वाटले जात होते (लेवीय ७:१५-१८). हे देवासोबतच्या **सहभागाचे भोजन** होते.
- **रक्ताचे पावित्र्य:** रक्ताचे सेवन करण्यास सक्त मनाई होती, कारण रक्त हे जीवनाचे प्रतीक होते आणि ते केवळ प्रायश्चित्तासाठी वापरले जात होते (लेवीय ३:१७; १७:११).

सारांश: शांत्यर्पण हे देवाच्या कृपेने प्राप्त झालेल्या शांतीचे आणि त्याच्या लोकांसोबतच्या त्याच्या जवळच्या नातेसंबंधाचे प्रतीक आहे. हे आपल्याला शिकवते की देवाच्या आशीर्वादांमध्ये आणि त्याच्यासोबतच्या सहभागात आनंद मानावा.

४. अध्याय ४: पापार्पण: अजाणतेपणीच्या पापांसाठी क्षमा

- पापार्पण हे अजाणतेपणी केलेल्या पापांसाठी (जे अनवधानाने घडतात) क्षमा प्राप्त करण्यासाठी आवश्यक होते (लेवीय ४:२). यात समाजातील विविध स्तरांवर झालेल्या पापांवर भर दिला होता: महायाजक, संपूर्ण समाज, एखादा नेता किंवा सामान्य माणूस.
- **प्रायश्चित्ताचे महत्त्व:** पापार्पण हे दर्शवते की पाप, अगदी अजाणतेपणी जरी घडले तरी, देवाच्या पवित्रतेविरुद्ध आहे आणि त्याला क्षमा मिळवण्यासाठी **रक्तपात (बलिदान)** आवश्यक आहे. "रक्ताशिवाय पापांची क्षमा नाही" (इब्री लोकांस ९:२२).
- **अर्पणाचे प्रकार आणि विधी:** अर्पणाचा प्रकार पाप करणाऱ्या व्यक्तीच्या दर्जावर अवलंबून होता (उदा. महायाजकासाठी आणि समाजासाठी बैल - ४:३, १३; नेत्यासाठी बकरा - ४:२२; सामान्य माणसासाठी मेंढी किंवा बकरे - ४:२७). रक्ताचा काही भाग निवासमंडपात आणि वेदीवर लावला जात होता, तर उरलेले रक्त वेदीच्या पायथ्याशी ओतले जात होते (४:५-७, १८, २५, ३०). पशूची चरबी देवाला अर्पण केली जात होती, तर बाकीचे मांस छावणीबाहेर जाळले जात होते (४:११-१२).

सारांश: पापार्पण हे येशू ख्रिस्ताच्या बलिदानाचे एक शक्तिशाली प्रतीक आहे, ज्याने आपल्या पापांसाठी स्वतःला पापार्पण म्हणून अर्पण केले, जेणेकरून आपल्याला

देवासमोर क्षमा आणि शुद्धता प्राप्त होईल (२ करिंथकर ५:२१). हे आपल्याला देवाच्या न्यायीपणाची आणि त्याच्या कृपाळू दयेची आठवण करून देते.

५. अध्याय ५: दोषार्पण: विशिष्ट उल्लंघनांसाठी भरपाई

- दोषार्पण हे विशिष्ट उल्लंघनांसाठी केले जात होते, जिथे एखाद्या व्यक्तीने देवाची किंवा दुसऱ्याची मालमत्ता किंवा अधिकार हिरावून घेतला असेल (लेवीय ५:१५-१६). यात पापांची क्षमा मिळण्यासोबतच, नुकसान भरपाई करणे (नुकसानीच्या रकमेच्या १/५ पट अधिक) आवश्यक होते.
- **गुन्हे:** यात शपथेचे उल्लंघन करणे, पवित्र वस्तूंना अजाणतेपणी स्पर्श करणे, किंवा शेजाऱ्याच्या मालमतेचे नुकसान करणे (उदा. चोरी, फसवणूक) इत्यादींचा समावेश होता (लेवीय ५:१-४, १५-१९; ६:१-७).
- **अर्पणाचे प्रकार:** साधारणपणे एका नर मेंढा अर्पण केले जात होते (५:१५, १८).

सारांश: दोषार्पण हे केवळ पापाची क्षमा नव्हे, तर केलेल्या चुकीची भरपाई करण्याची जबाबदारी शिकवते. हे दर्शवते की देवाशी समेट करण्यासाठी आपल्या पापाचे प्रामाणिक कबुली आणि इतरांना झालेल्या नुकसानीची भरपाई करण्याची इच्छा असणे महत्वाचे आहे.

६. अध्याय ६: अर्पणांबद्दल याजकांचे नियम

- **होमार्पणाचे नियम:** याजकाने होमार्पणाच्या वेदीवर रात्रभर अग्नी जळत ठेवण्याचे नियम (६:८-१३). अग्नी कायम जळता ठेवणे हे देवाच्या सातत्यपूर्ण उपस्थितीचे प्रतीक होते.
- **अन्नार्पणाचे नियम:** याजकाने अन्नार्पणाचा काही भाग देवाला जाळायचा होता, आणि बाकीचा भाग अहरोन आणि त्याच्या मुलांना खायला परवानगी होती (६:१४-१८). हे पवित्र होते आणि पवित्र ठिकाणीच खाल्ले पाहिजे.

- **पापार्पणाचे नियम:** पापार्पणाचे मांस पवित्र होते आणि ते पवित्र ठिकाणीच खाल्ले पाहिजे (६:२४-३०). हे अर्पण करणारे कोण होते यावर अवलंबून होते. ज्या पापार्पणाचे रक्त निवासमंडपात आणले जात होते, ते मांस खाण्याची परवानगी नव्हती (लेवीय ४).

सारांश: हे नियम याजकांना त्यांच्या जबाबदाऱ्यांचे पावित्र्य आणि गंभीरपणा शिकवतात. देवाच्या आज्ञांचे पालन करण्यासाठी केवळ कायदे नाहीत, तर त्यांची अंमलबजावणी करणाऱ्यांचे **पवित्र आचरण** आवश्यक आहे.

७. अध्याय ७: अर्पणांचे नियम (पुढील तपशील) आणि याजकांचा भाग

- **दोषार्पणाचे नियम:** दोषार्पणाचे मांस देखील पवित्र होते आणि ते फक्त याजकांना खाण्याची परवानगी होती (७:१-१०).
- **शांत्यर्पणाचे नियम:** शांत्यर्पणाचे मांस एका निश्चित वेळेत खाल्ले पाहिजे (कृतज्ञतेचे अर्पण एका दिवसात, तर नवसाचे किंवा ऐच्छिक अर्पण दोन दिवसांत) (७:११-२१). जर मांस पवित्रता राखले नाही, तर ते जाळले जात होते.
- **रक्ताचे आणि चरबीचे सेवन मनाई:** रक्ताचे आणि चरबीचे सेवन करण्याची सक्त मनाई पुन्हा एकदा अधोरेखित केली (७:२२-२७), कारण रक्त हे जीवनाचे प्रतीक होते.
- **याजकांचा भाग:** याजकांना अर्पणांमधून मिळणारा भाग (उदा. छाती आणि उजवी मांडी) याचे तपशील दिले आहेत (७:२८-३६). हे त्यांच्या सेवेसाठी देवाकडून मिळालेले त्यांचे हक्क होते.
- **सर्व अर्पणांचा निष्कर्ष:** या अध्यायाच्या शेवटी, विविध प्रकारच्या अर्पणांच्या नियमांचा सारांश दिला आहे (७:३७-३८), जे देवाच्या कराराचे आणि निवासमंडपातील पवित्रतेचे महत्त्व स्पष्ट करते.

सारांश: अर्पणांचे नियम देवाच्या पवित्रतेचे, न्यायीपणाचे आणि त्याच्या लोकांसोबतच्या कराराचे सखोल दर्शन देतात. याजकांना मिळणारा भाग हे दर्शवतो की देवाची सेवा करणाऱ्यांची तो काळजी घेतो.

८. अध्याय ८: अहरोन आणि त्याच्या पुत्रांचा अभिषेक: पवित्र मध्यस्थांची स्थापना

- **अभिषेकाची तयारी:** देवाने मोशेला अहरोन आणि त्याच्या पुत्रांचा याजकपदासाठी अभिषेक करण्याची आज्ञा दिली (लेवीय ८:१-४). यासाठी पवित्र वस्त्रे, अभिषेक तेल, पापार्पण आणि होमार्पण आवश्यक होते.
- **अभिषेक विधी:** मोशेने अहरोन आणि त्याच्या पुत्रांना स्नान घातले, त्यांना पवित्र वस्त्रे घातली (८:६-९), आणि त्यांना अभिषेक तेलाने अभिषेक केला (८:१०-१२). अभिषेक तेल हे देवाच्या पवित्र आत्म्याने भरण्याचे आणि विशेष सेवेसाठी वेगळे करण्याचे प्रतीक होते.
- **पापार्पण आणि होमार्पण:** याजकांना शुद्ध करण्यासाठी आणि त्यांना पवित्र करण्यासाठी विशेष पापार्पण आणि होमार्पण केले (८:१४-२१). हे दर्शवते की देवाच्या सेवेसाठी नियुक्त केलेल्यांनाही पापक्षमेची गरज असते.
- **अभिषेक राममेषाचे अर्पण:** अहरोन आणि त्याच्या पुत्रांच्या उजव्या कानावर, उजव्या हाताच्या अंगठ्यावर आणि उजव्या पायाच्या अंगठ्यावर रक्त लावले (८:२३-२४). हे त्यांच्या ऐकण्याची, कृती करण्याची आणि चालण्याची क्षमता देवाला समर्पित करण्याचे प्रतीक होते. त्यांना विशेष अर्पण करण्यात आले (८:२५-२९).
- **सात दिवसांचा विधी:** हा अभिषेक विधी सात दिवस चालला (८:३३-३६), ज्यातून त्यांच्या याजकपदाच्या पवित्रतेचा आणि गंभीरपणाचा अर्थ स्पष्ट होतो.

सारांश: याजकांचा अभिषेक हे देवाच्या निवडलेल्या मध्यस्थांना पवित्र करण्याचे आणि त्यांना विशेष सामर्थ्याने भरण्याचे महत्त्व दर्शवते. हे येशू ख्रिस्ताच्या

महायाजकपदाचे एक शक्तिशाली पूर्वचित्रण आहे, जो देवाने अभिषेक केलेला अंतिम आणि परिपूर्ण याजक आहे (इब्री लोकांस अध्याय ७-१०).

९. अध्याय ९: अहरोनची पहिली सेवा आणि देवाच्या गौरवाचे प्रकटीकरण

- **पहिल्या दिवशीची सेवा:** अभिषेकाच्या सात दिवसांनंतर, आठव्या दिवशी, अहरोनने आपल्या याजकीय जबाबदाऱ्यांची सुरुवात केली (लेवीय ९:१). त्याने स्वतःसाठी पापार्पण आणि होमार्पण केले (९:२-७), कारण त्याला स्वतःलाही पापाची क्षमा आणि शुद्धीकरणाची गरज होती.
- **लोकांसाठी अर्पणे:** त्यानंतर अहरोनने लोकांच्या पापांसाठी विविध प्रकारची अर्पणे (पापार्पण, होमार्पण, शांत्यर्पण, अन्नार्पण) केली (९:८-२२).
- **देवाच्या गौरवाचे आगमन:** जेव्हा अहरोन आणि मोशे निवासमंडपातून बाहेर आले आणि त्यांनी लोकांना आशीर्वाद दिला, तेव्हा परमेश्वराचा गौरव (महिमा) सर्व लोकांना दिसला (लेवीय ९:२३). अग्नी परमेश्वराच्या समोरून बाहेर आला आणि त्याने वेदीवरील होमार्पण आणि चरबी भस्म केली (९:२४). हे पाहून सर्व लोकांनी जयजयकार केला आणि तोंडावर पालथे पडले.

सारांश: देवाच्या आज्ञांचे योग्य रीतीने पालन केल्यावर, देव आपल्या लोकांमध्ये आपला महिमा आणि तेज प्रगट करतो. याजकाचे कार्य देवासमोर येण्याचा योग्य मार्ग दर्शवते आणि देवाच्या गौरवपूर्ण उपस्थितीसाठी मार्ग मोकळा करते.

१०. अध्याय १०: नादाब आणि अबीहूचा अनादर आणि देवाच्या पवित्रतेचे महत्त्व

- **अनाधिकृत अग्नी:** अहरोनचे दोन पुत्र, नादाब आणि अबीहू, यांनी देवाने आज्ञा दिली नव्हती असा "अशास्त्र अग्नी" परमेश्वरासमोर अर्पण केला

(लेवीय १०:१). त्यांना देवाच्या नियमांबद्दल आणि पवित्रतेबद्दल योग्य आदर नव्हता.

- **देवाचा त्वरित न्याय:** या अनादरामुळे, परमेश्वरासमोरून अग्नी बाहेर आला आणि त्यांना भस्म करून टाकले, आणि ते परमेश्वरासमोरच मरण पावले (लेवीय १०:२).
- **देवाच्या पवित्रतेची घोषणा:** मोशेने अहरोनला सांगितले, " ह्या बाबतीत मोशे अहरोनाला म्हणाला, "परमेश्वराने सांगितले ते हे:जे माझ्याजवळ येतील त्यांना मी पवित्र असल्याचे दिसून येईल आणि सर्व लोकांसमक्ष माझे गौरव होईल." तेव्हा अहरोन चूप राहिला." (लेवीय १०:३). या घटनेने देवाच्या असीम पवित्रतेचे आणि आज्ञापालनाचे महत्त्व स्पष्ट केले. देवाच्या उपस्थितीमध्ये कोणत्याही प्रकारचा अनादर किंवा निष्काळजीपणा सहन केला जाणार नाही.
- **शोकाची मनाई आणि नियमांचा पुनरुच्चार:** अहरोन आणि त्याच्या उर्वरित पुत्रांना (एलाजार आणि इथामार) नादाब आणि अबीहू यांच्यासाठी शोक करण्याची मनाई करण्यात आली, कारण ते याजक म्हणून देवासाठी वेगळे केले होते (१०:६-७). त्यांना पवित्र आणि सामान्य गोष्टींमधील फरक शिकवण्यात आला, तसेच त्यांना दारू पिउन आणि याजकीय कर्तव्ये पार पाडण्याची परवानगी नव्हती (१०:८-११).

सारांश: ही घटना देवाच्या अटूट पवित्रतेची आणि त्याच्या आज्ञापालनाच्या गंभीरतेची एक तीव्र आठवण करून देते. देवाशी कोणत्याही अनादराने किंवा बेपर्वाईने संपर्क साधता येत नाही. देवाची सेवा करणाऱ्यांनी त्याच्या नियमांबद्दल अत्यंत आदर आणि निष्ठा बाळगणे आवश्यक आहे.

या भागामध्ये, आपण देवासमोर येण्यासाठी आवश्यक असलेल्या विविध अर्पणांचे प्रकार, त्यांचे आध्यात्मिक अर्थ आणि याजकांचे महत्त्व तसेच त्यांची पवित्रता आणि जबाबदाऱ्या शिकलो. देवाने आपल्या पवित्रतेचा किती गांभीर्याने विचार केला,

हे नादाब आणि अबीहूच्या घटनेतून स्पष्ट होते. पुढील भागात आपण पवित्रता आणि शुद्धतेच्या नियमांचा सखोल अभ्यास करू.

आता आपण लेवीय या पवित्र शास्त्रातील दुसऱ्या महत्वाच्या भागाकडे वळूया: **भाग २: पवित्रतेचे नियम: शुद्धता, अशुद्धता आणि प्रायश्चित्ताचा दिवस (लेवीय अध्याय ११-१६).**

हा भाग देवाच्या पवित्रतेचे आणि त्याच्या लोकांकडून अपेक्षित असलेल्या शुद्ध जीवनाचे महत्त्व सविस्तरपणे स्पष्ट करतो. देव हा पवित्र असल्यामुळे, त्याच्या लोकांचे जीवनही पवित्र असले पाहिजे. या अध्यायांमध्ये, कशा प्रकारे काही गोष्टी अशुद्ध मानल्या जात होत्या, त्यामागील उद्देश काय होता आणि त्या अशुद्धतेपासून शुद्ध कसे व्हावे, याचे नियम दिले आहेत. याचा कळस म्हणजे महान प्रायश्चित्ताचा दिवस, जो पापांच्या अंतिम क्षमेसाठी एक केंद्रबिंदू होता.

पवित्रतेचे नियम: शुद्धता, अशुद्धता आणि प्रायश्चित्ताचा दिवस (लेवीय अध्याय ११-१६)

प्रस्तावना: पवित्रता - देवाशी संबंधाचा आधार

देवाच्या उपस्थितीत जगण्यासाठी, इस्राएल लोकांना त्यांच्या जीवनातील प्रत्येक पैलूत पवित्रता राखणे आवश्यक होते. लेवीय ११ ते १६ अध्याय हे केवळ आरोग्यविषयक नियम नव्हते, तर ते आध्यात्मिक आणि नैतिक पवित्रतेच्या संकल्पनेचे प्रतीक होते. 'शुद्ध' म्हणजे देवासमोर येण्यास योग्य असणे, तर 'अशुद्ध' म्हणजे काही काळासाठी देवाच्या उपस्थितीपासून किंवा समुदायापासून वेगळे होणे. ही अशुद्धता पापामुळे किंवा नैसर्गिक क्रियांमुळे येऊ शकत होती. या नियमांचा मुख्य उद्देश इस्राएल लोकांना इतर राष्ट्रांपासून वेगळे करणे आणि त्यांना देवाची पवित्र प्रजा म्हणून घडवणे हा होता.

१. अध्याय ११: शुद्ध आणि अशुद्ध अन्नपदार्थ: जीवनातील निवडीचे पावित्र्य

- हा अध्याय इस्राएल लोकांना कोणते प्राणी खाण्यास योग्य आहेत (शुद्ध) आणि कोणते नाहीत (अशुद्ध) हे शिकवतो (लेवीय ११:१-२). हे नियम केवळ आरोग्यविषयक नव्हते, तर ते इस्राएल लोकांना इतर राष्ट्रांपासून वेगळे आणि पवित्र ठेवण्यासाठी होते.
- चौपायांसाठी नियम:
 - शुद्ध प्राणी: ज्या प्राण्यांना फाटलेले खूर असतात आणि रवंथ करतात, ते शुद्ध मानले जात होते (उदा. गाय, मेंढी, बकरा - लेवीय ११:३).
 - अशुद्ध प्राणी: ज्यांना फक्त फाटलेले खूर आहेत आणि रवंथ करत नाही (उदा. डुक्कर - ११:७), किंवा जे रवंथ करतात पण खूर फाटलेले नाहीत (उदा. उंट - ११:४), ते अशुद्ध मानले जात होते.
- जलचरांसाठी नियम: पाण्यात राहणाऱ्या जीवांपैकी ज्यांना पर आणि खवले असतात ते शुद्ध होते (उदा. मासे - ११:९). ज्यांना पर किंवा खवले नसतात (उदा. खेकडा, - ११:१०-१२), ते अशुद्ध होते.
- पक्ष्यांसाठी नियम: मांसाहारी पक्षी (उदा. गिधाड, ससाणा, घुबड - ११:१३-१९) हे अशुद्ध मानले जात होते.
- सरपटणाऱ्या प्राण्यांसाठी नियम: जमिनीवर सरपटणारे प्राणी आणि किडे (उदा. उंदीर, पाल - ११:२९-३०, ४१-४२) हे पूर्णपणे अशुद्ध होते.
- मृत शरीरास स्पर्श केल्याने अशुद्धता: कोणत्याही अशुद्ध प्राण्याच्या मृत शरीरास स्पर्श करणाऱ्याला संध्याकाळपर्यंत अशुद्ध मानले जात होते (११:२४-२८).

सारांश: हे नियम इस्राएल लोकांना त्यांच्या दैनंदिन जीवनातील निवडींमध्येही देवाच्या पवित्रतेची आठवण करून देत होते. हे त्यांना शिकवत होते की पवित्र देव त्यांच्या जीवनाच्या प्रत्येक पैलूत कसा भाग घेतो आणि त्यांना वेगळे कसे ठेवतो.

२. अध्याय १२: बाळंतपणानंतरची शुद्धता: जीवनाच्या सुरुवातीपासूनचे पावित्र्य

- हा अध्याय स्त्रीला बाळंतपणानंतर पवित्र कसे व्हायचे याचे नियम देतो (लेवीय १२:१-२).
- **पुत्रजन्मासाठी शुद्धीकरण:** पुत्रजन्मानंतर स्त्री सात दिवस अशुद्ध राहिल आणि त्यानंतर ३३ दिवसांसाठी शुद्धीकरणासाठी वेगळी राहिल (१२:२-४). आठव्या दिवशी मुलाची सुंता केली जाईल (१२:३).
- **कन्याजन्मासाठी शुद्धीकरण:** कन्याजन्मानंतर ती १४ दिवस अशुद्ध राहिल आणि त्यानंतर ६६ दिवसांसाठी शुद्धीकरणासाठी वेगळी राहिल (१२:५).
- **शुद्धीकरणासाठी अर्पण:** शुद्धीकरणाचा काळ पूर्ण झाल्यावर, स्त्रीने होमार्पण (१ वर्षाचा कोकरू) आणि पापार्पण (कबूतर किंवा नर मेंढा) अर्पण करायचे होते (१२:६-७). गरीब स्त्रीसाठी कमी किमतीचे अर्पण (दोन कबुतरे किंवा दोन नर मेंढा) करण्याची सोय होती (१२:८).

सारांश: हे नियम मानवी जीवनाच्या सर्वात मूलभूत कार्यालाही देवाच्या पवित्रतेच्या कक्षेत आणतात. जीवनाच्या निर्मितीमध्ये देवाची भूमिका मान्य करणे आणि जन्माच्या 'अशुद्धते'चे शुद्धीकरण करणे हे देवाच्या दृष्टीने प्रत्येक जीवनाच्या पावित्र्यावर जोर देते.

३. अध्याय १३: त्वचेचे रोग: शारीरिक आणि सामाजिक पावित्र्याची कसोटी

- हा अध्याय त्वचेच्या विविध रोगांबद्दल (उदा. महारोग किंवा कुष्ठरोग) आणि ते कसे ओळखावे, वेगळे कसे करावे आणि शुद्ध कसे करावे याचे सखोल नियम देतो (लेवीय १३:१-२).
- **याजकाची भूमिका:** त्वचेच्या रोगांचे निदान आणि व्यवस्थापन करण्यासाठी याजकाची भूमिका महत्त्वाची होती. याजक रुग्णाची तपासणी करील आणि तो शुद्ध आहे की अशुद्ध हे ठरवेल (१३:३-८).
- **वेगळे ठेवणे:** जर एखाद्याला महारोग झाला असेल, तर त्याला छावणीबाहेर अशुद्ध म्हणून वेगळे ठेवले जात होते (१३:४५-४६). त्याने आपले कपडे

फाटलेले ठेवावे, डोके उघडे ठेवावे आणि "अशुद्ध! अशुद्ध!" असे ओरडावे. हे सामाजिक अलिप्तता दर्शवते.

- **कपड्यांवरील आणि वस्तूंवरील रोग:** कपड्यांवर, चामड्यावर किंवा घरातील भिंतींवर आढळणाऱ्या बुरशी किंवा बुरशीसारख्या रोगांसाठीही नियम दिले आहेत (१३:४७-५९).

सारांश: महारोग हा पापाचे एक शक्तिशाली प्रतीक होता, जो व्यक्तीला देवापासून आणि समाजापासून वेगळे करतो. या नियमांनी देवाला हे शिकवायचे होते की पाप किती गंभीर आहे आणि त्याचा प्रसार कसा टाळावा. याजकाची भूमिका येथे केवळ वैद्यकीय नव्हे, तर आध्यात्मिक अधिकारी म्हणून होती.

४. अध्याय १४: त्वचेच्या रोगातून शुद्धीकरण: देवाकडे परतण्याचा विधी

- हा अध्याय त्वचेच्या रोगातून (विशेषतः महारोगातून) बरा झालेल्या व्यक्तीच्या शुद्धीकरणासाठीचे तपशीलवार विधी देतो (लेवीय १४:१-२).
- **विधीचे टप्पे:**
 1. **पहिला टप्पा (छावणीबाहेर):** याजक छावणीबाहेर जाऊन बरा झालेल्या व्यक्तीची तपासणी करील. दोन शुद्ध पक्षी, गंधसरूचे लाकूड, किरमिजी सूत आणि एजोब वापरून एक विधी केला जाईल (१४:३-७). एका पक्ष्याला मारून त्याचे रक्त वाहत्या पाण्यावर शिंपडले जाईल, तर दुसऱ्या पक्ष्याला जिवंत सोडून दिले जाईल (१४:४-७). हे शुद्धीकरण आणि स्वातंत्र्याचे प्रतीक होते.
 2. **दुसरा टप्पा (छावणीमध्ये):** बरा झालेला माणूस आपले कपडे धुवेल, सर्व केस काढील आणि स्नान करील (१४:८-९).
 3. **तिसरा टप्पा (सातव्या दिवशी):** सातव्या दिवशी तो पुन्हा स्नान करील आणि आठव्या दिवशी होमार्पण, अन्नार्पण, पापार्पण आणि दोषार्पण (विशेषतः दोषी अर्पण) अर्पण करील (१४:१०-३२).

- **तेल व रक्त:** शुद्धीकरणाच्या विधीत, याजक तेल आणि रक्ताचा उपयोग करून त्या व्यक्तीच्या उजव्या कानाच्या पाळीवर, उजव्या हाताच्या अंगठ्यावर आणि उजव्या पायाच्या अंगठ्यावर लावावे (१४:१४-१८). हे पूर्ण शुद्धीकरण आणि पूर्ण समर्पण दर्शवते.
- **घरांमधील महारोग:** घराच्या भिंतींवर आढळणाऱ्या बुरशीसारख्या "महारोगा" साठीही नियम दिले आहेत (१४:३३-५३). जर रोग बरा झाला नाही, तर घर पाडून टाकावे लागत असे (१४:४५).

सारांश: शुद्धीकरण विधी हे केवळ शारीरिक शुद्धीकरण नव्हते, तर आध्यात्मिक शुद्धीकरण आणि देवाकडे परत येण्याचे प्रतीक होते. हे येशू ख्रिस्ताने पाप्यांचे शुद्धीकरण कसे केले याचे एक शक्तिशाली पूर्वचित्रण आहे.

५. अध्याय १५: शारीरिक स्त्राव: नैसर्गिक अशुद्धता आणि शुद्धीकरण

- हा अध्याय पुरुष आणि स्त्रियांच्या शरीरातील विविध नैसर्गिक स्त्रावांमुळे येणाऱ्या अशुद्धतेबद्दलचे नियम देतो (लेवीय १५:१-२). यात वीर्यस्खलन, मासिक पाळी आणि असामान्य स्त्राव यांचा समावेश होता.
- **अशुद्धतेचा प्रसार:** या स्त्रावांनी केवळ व्यक्तीलाच नव्हे, तर ज्या वस्तूंना तो स्पर्श करील (उदा. कपडे, अंथरूण) त्या वस्तू आणि त्या वस्तूंना स्पर्श करणाऱ्या व्यक्तींनाही अशुद्ध केले (१५:४-१२).
- **शुद्धीकरण विधी:** या अशुद्धतेतून शुद्ध होण्यासाठी स्नान करणे (१५:५) आणि विशिष्ट कालावधीसाठी वाट पाहणे आवश्यक होते. दीर्घकाळ चालणाऱ्या स्त्रावांसाठी, सात दिवसांच्या शुद्धीकरणाच्या कालावधीनंतर पापार्पण आणि होमार्पण करण्याची गरज होती (१५:१३-१५, २८-३०).
- **पवित्रतेचे महत्त्व:** या नियमांचा उद्देश इस्राएल लोकांना देवाच्या पवित्रतेचे महत्त्व सतत आठवण करून देणे हा होता, जेणेकरून ते देवाच्या निवासमंडपाला किंवा त्याच्या पवित्र वस्तूंना अशुद्ध स्थितीत स्पर्श करणार नाहीत (१५:३१).

सारांश: हे नियम मानवी जीवनाच्या स्वाभाविक कार्यांनाही देवाच्या पवित्रतेच्या मानकाखाली आणतात. देव पवित्र आहे आणि त्यामुळे त्याला आपल्या लोकांकडून प्रत्येक स्तरावर पवित्रता अपेक्षित आहे हे यातून स्पष्ट होते.

६. अध्याय १६: महान प्रायश्चिताचा दिवस : संपूर्ण राष्ट्राची क्षमा

- हा अध्याय महान प्रायश्चिताच्या दिवसाचे नियम देतो, जो इस्राएल लोकांच्या पापांसाठी वार्षिक प्रायश्चिताचा सर्वात महत्वाचा दिवस होता (लेवीय १६:१). नादाब आणि अबीहूच्या चुकीच्या आचरणाच्या पार्श्वभूमीवर हा अध्याय दिला आहे, जो दर्शवतो की देवाच्या पवित्र उपस्थितीमध्ये महायाजकानेही कसे पवित्रपणे प्रवेश करावा.
- **महायाजकाचा पवित्र प्रवेश:** या दिवशी महायाजक (अहरोन) वर्षातून एकदाच महापवित्र स्थानात (परमपवित्र स्थान) प्रवेश करत होता, आणि तेही विशिष्ट विधी करून आणि रक्तासह (१६:२-४). त्याला स्वतःसाठी आणि आपल्या कुटुंबासाठी पापार्पण करावे लागत होते.
- **दोन बकरे: पापक्षमा आणि पापे दूर करणे:** या दिवशी दोन बकरे घेतले जात होते (१६:७-८).
 1. **पहिला बकरा (पापार्पण):** एक बकरा परमेश्वरासाठी पापार्पण म्हणून मारला जात होता. त्याचे रक्त महायाजक महापवित्र स्थानात घेऊन जाईल आणि ते दयासन वर शिंपडेल (१६:१५-१६). हे पापांच्या क्षमेसाठी होते.
 2. **दुसरा बकरा :** दुसरा बकरा जिवंत ठेवला जात होता. महायाजक आपले हात त्याच्या डोक्यावर ठेवून इस्राएल लोकांची सर्व पापे त्यावर कबूल करील. त्यानंतर त्या बकऱ्याला वाळवंटात पाठवले जात होते, जे पापे दूर नेऊन टाकण्याचे प्रतीक होते (१६:२१-२२).

- **शुद्धीकरण:** या दिवशी महायाजकाने आणि इतर संबंधित व्यक्तींनी स्वतःला विविध विधींनी शुद्ध करायचे होते (१६:२३-२८).
- **उपोषण आणि नम्रता:** या दिवशी इस्राएल लोकांनी **उपोषण** करायचे होते आणि कोणतेही काम करायचे नव्हते (१६:२९-३१). हा मंडळीसाठी प्रायश्चित्त आणि नम्रतेचा दिवस होता.

सारांश: महान प्रायश्चित्ताचा दिवस हा **येशू ख्रिस्ताच्या अंतिम आणि परिपूर्ण बलिदानाचे** सर्वात महत्त्वाचे पूर्वचित्रण आहे (इब्री लोकांस ९:११-१४; १०:१-१०). ज्याने एकदाच आणि कायमचे आपल्या रक्ताने मानवजातीसाठी **पापांची क्षमा केली** आणि पापाची शक्ती आपल्यापासून दूर नेली. हा दिवस देवाच्या **न्यायीपणाचे आणि त्याच्या असीम दयेचे** एक शक्तिशाली प्रकटीकरण आहे.

या भागामध्ये, आपण देवाच्या पवित्रतेचे महत्त्व, दैनंदिन जीवनातील शुद्धतेचे नियम आणि पापांची अंतिम क्षमा करण्यासाठी महान प्रायश्चित्ताच्या दिवसाचे महत्त्व शिकलो. या सर्व नियमांचा उद्देश इस्राएल लोकांना देवाच्या पवित्र उपस्थितीमध्ये राहण्यास लायक बनवणे हा होता. पुढील भागात आपण पवित्र जीवनाचे आणि सामाजिक नीतिमतेचे नियम पाहू.

आता आपण लेवीय या पवित्र शास्त्रातील तिसऱ्या महत्त्वाच्या भागाकडे वळूया: **पवित्र जीवनाचे नियम: देवाचे लोक कसे जगावे (लेवीय अध्याय १७-२२).**

या भागाला अनेकदा **"पवित्रसंहिता"** असेही म्हटले जाते, कारण येथे देवाने इस्राएल लोकांना त्यांच्या दैनंदिन जीवनातील प्रत्येक पैलूत **पवित्र कसे राहायचे** हे शिकवले आहे. हे नियम केवळ धार्मिक विधींबद्दल नव्हते, तर ते **नैतिकता, सामाजिक न्याय, आणि देवावरील अनन्यभक्ती** याबद्दल होते. देवाने त्यांना सांगितले की, **"मी परमेश्वर तुमचा देव पवित्र आहे, म्हणून तुम्ही पवित्र असावे"** (लेवीय १९:२). हे नियम इस्राएल लोकांना त्यांच्या सभोवतालच्या मूर्तिपूजक राष्ट्रांपासून वेगळे आणि देवासाठी समर्पित ठेवण्यासाठी होते.

पवित्र जीवनाचे नियम: देवाचे लोक कसे जगावे (लेवीय अध्याय १७-२२)

पवित्रता - केवळ विधी नव्हे, तर जीवनशैली

लेवीय पुस्तकातील मागील भागांनी देवासमोर येण्यासाठी आवश्यक असलेल्या धार्मिक विधी आणि शुद्धीकरणावर लक्ष केंद्रित केले. आता हा भाग देवाची अपेक्षा स्पष्ट करतो की, त्याचे लोक केवळ विधींद्वारेच नव्हे, तर त्यांच्या संपूर्ण जीवनशैलीत पवित्र असावेत. देवाच्या निवडलेल्या लोकांना इतर राष्ट्रांप्रमाणे जीवन जगण्याची परवानगी नव्हती. त्यांच्या प्रत्येक कृतीतून, विचारातून आणि संबंधातून देवाचे पावित्र्य परावर्तित झाले पाहिजे. हे नियम नैतिक, सामाजिक आणि धार्मिक अशा तिन्ही पैलूंना स्पर्श करतात, जेणेकरून देवाच्या लोकांनी खऱ्या अर्थाने "याजकांचे राज्य आणि पवित्र राष्ट्र" (निर्गम १९:६) व्हावे.

१. अध्याय १७: रक्ताचे पावित्र्य आणि त्याचे महत्त्व: जीवनाचा आदर

- हा अध्याय रक्ताच्या पावित्र्यावर आणि त्याच्या योग्य वापरासाठी कठोर नियम देतो (लेवीय १७:१-२).
- **बलिदानाचे केंद्रीकरण:** इस्राएल लोकांनी कोणतीही जनावरे (बकरे, मेंढ्या, गुरेढोरे) जी शांत्यर्पणासाठी किंवा होमार्पणासाठी वापरली जातात, ती निवासमंडपाच्या दाराजवळच अर्पण करावीत, असे देवाने सांगितले (१७:३-५). यामुळे खाजगी आणि बलिदाने थांबली, आणि सर्व अर्पणे देवाच्या नियमांनुसार आणि निवासमंडपातील याजकांद्वारेच केली जातील याची खात्री झाली.
- **रक्ताचे सेवन मनाई:** देवाने रक्ताचे सेवन करण्यास सक्त मनाई केली आहे (१७:१०-१२). याचे कारण स्पष्ट केले आहे: "कारण शरीराचे जीवन रक्तात

आहे" (१७:११). रक्त हे जीवनाचे प्रतीक होते आणि ते केवळ प्रायश्चित्तासाठी वापरले जात होते. म्हणूनच ते जमिनीवर ओतावे लागत होते (१७:१३-१४).

- **शिकार केलेल्या प्राण्याचे रक्त:** जर एखाद्या इस्राएलीने शिकार करून एखादा प्राणी मारला, तर त्याचे रक्त काढून ते मातीवर ओतावे लागत होते (१७:१३).
- **न खाण्यास योग्य मांसाची मर्यादा:** कोणत्याही मेलेल्या अथवा श्वापदाने फाडून मारलेल्या पशुचे मांस खाऊ नये, मांस खाल्ल्यास व्यक्ती अशुद्ध होईल असे सांगितले (१७:१५-१६).

सारांश: रक्ताचे पावित्र्य हे जीवनाच्या पावित्र्याचे आणि देवाच्या तारणाच्या योजनेचे एक शक्तिशाली प्रतीक आहे. "प्राण्याचा जीव रक्तात आहे आणि तेच रक्ताने प्रायश्चित्त होते" (१७:११) हे वचन येशू ख्रिस्ताच्या रक्ताच्या अंतिम बलिदानाचे महत्वाचे पूर्वचित्रण आहे, ज्याने आपल्या जीवनाचे रक्त सांडून आपल्या पापांसाठी प्रायश्चित्त केले.

२. अध्याय १८: लैंगिक पवित्रता: विवाह आणि कुटुंबाचे पावित्र्य

- हा अध्याय लैंगिक पवित्रतेबद्दल आणि देवाने निषिद्ध केलेल्या लैंगिक संबंधांबद्दल तपशीलवार नियम देतो (लेवीय १८:१-२). देवाने इस्राएल लोकांना मिसर आणि कनानी लोकांच्या अनैतिक प्रथांपासून दूर राहण्याची स्पष्ट आज्ञा दिली (१८:३).
- **निषिद्ध नातेसंबंध:**
 - **जवळच्या नातेवाईकांशी संबंध:** आई, सावत्र आई, बहीण, सावत्र बहीण, मुलगी, मुलगी किंवा नात, मावशी, काकू, पुतणी, सून, पत्नीची बहीण (पत्नी जिवंत असताना) आणि इतर जवळच्या नातेवाईकांशी लैंगिक संबंध ठेवण्यास सक्त मनाई होती (१८:६-१८). हे **व्यभिचार संबंधातील व्यभिचाराचे निषेध** करते.
 - **मासिक पाळीतील स्त्रीशी संबंध:** स्त्री मासिक पाळीत असताना तिच्याशी लैंगिक संबंध ठेवण्यास मनाई होती (१८:१९).

- **शेजाऱ्याच्या पत्नीशी संबंध:** शेजाऱ्याच्या पत्नीशी व्यभिचार करण्यास सक्त मनाई (१८:२०).
- **बालबलिदान आणि समलिंगी संबंध:** आपल्या मुलांना देवाला (मोलख या देवतेला) अर्पण करण्यास (बालबलिदान) आणि **पुरुष-पुरुषांमध्ये लैंगिक संबंध** ठेवण्यास सक्त मनाई होती, कारण ती "घृणास्पद" कृती मानली जात होती (१८:२१-२२).
- **पशूशी लैंगिक संबंध:** प्राण्यांशी लैंगिक संबंध ठेवण्यास सक्त मनाई होती (१८:२३).
- **परिणाम:** देवाने सांगितले की या घृणास्पद कृतींमुळे पूर्वीच्या राष्ट्रांना (कनानी) देशातून बाहेर काढले होते आणि जर इस्राएल लोकांनीही असे केले, तर त्या सर्वांचा स्वजनातून उच्छेद व्हावा (१८:२४-३०).

सारांश: हे नियम लैंगिकतेच्या पवित्रतेवर आणि देवाने निर्धारित केलेल्या विवाहाच्या चौकटीचे महत्त्व यावर जोर देतात. लैंगिकता हे देवाचे एक वरदान आहे, पण ते देवाच्या नियमांनुसारच वापरले जावे. हे नियम आपल्याला शिकवतात की देवाचे लोक म्हणून, आपण जगातील अशुद्ध आणि अनैतिक प्रथांपासून वेगळे राहिले पाहिजे.

३. अध्याय १९: रोजच्या जीवनातील पवित्रता: 'तुम्ही पवित्र असावे'

- या अध्यायाला अनेकदा "पवित्रतसंहिता" असे म्हटले जाते, कारण येथे देवाने आपल्या लोकांना "मी परमेश्वर तुमचा देव पवित्र आहे, म्हणून तुम्ही पवित्र असावे" (लेवीय १९:२) असे आवाहन केले आहे. यात नैतिक आणि सामाजिक नियमांचा एक विस्तृत संग्रह आहे, जे रोजच्या जीवनातील पवित्रतेचे महत्त्व स्पष्ट करतात.
- **विविध नियम:**
 - आईवडिलांचा आदर, शब्बाथ पाळणे (१९:३).
 - मूर्तिपूजा न करणे (१९:४).

- शांत्यर्पण योग्य प्रकारे अर्पण करणे (१९:५-८).
- कापणी करताना गरिबांसाठी काही भाग शिल्लक ठेवणे (१९:९-१०) - **सामाजिक न्यायाचे प्रतीक.**
- चोरी न करणे, खोटे बोलू नको, माझ्या नावे शपथ घेऊ नका (१९:११-१२).
- शेजाऱ्याला फसवू नको, मजुरी उशिरा देऊ नको (१९:१३).
- बहिऱ्याला शाप देऊ नको, आंधळ्याच्या वाटेत अडथळा ठेवू नको (१९:१४) - **दुर्बळांसाठी करुणा.**
- न्यायासाठी पक्षपात करू नको, गरिबांची किंवा श्रीमंतांची बाजू घेऊ नको, **न्यायीपणे न्याय कर** (१९:१५).
- गप्पा मारू नको, शेजाऱ्याच्या जीवाला धोका देऊ नको (१९:१६).
- आपल्या अंतःकरणात आपल्या भावाचा द्वेष करू नको, आपल्या शेजाऱ्याची अवश्य कान उघडणी कर (१९:१७).
- सूड उगवू नकोस किंवा आपल्या भाऊबंदांपैकी कोणाचा दावा धरू नकोस, तर तू आपल्या शेजाऱ्यावर स्वतःसारखी प्रीती कर; (१९:१८) - **ख्रिस्ती नैतिकतेचा आधार.**
- विभिन्न जातींच्या जनावरांची पैदास करू नको, शेतात दोन प्रकारची बीं पेरू नको (१९:१९).
- दास स्त्रीबद्दलचे नियम (१९:२०-२२).
- वृक्षांच्या फळांबद्दलचे नियम (१९:२३-२५).
- जादूटोणा, शरीरावर गोंदणे किंवा खुणा करणे याचा निषेध (१९:२६-२८).
- वेश्याव्यवसाय आणि मुलींना वेश्या बनवू नको (१९:२९).
- वृद्धाला मान दे, परदेशी व्यक्तीचा आदर कर (१९:३२-३४).
- न्यायपूर्ण मापे आणि वजने वापरणे (१९:३५-३७).

सारांश: हा अध्याय देवाने संपूर्ण जीवनातील पवित्रतेची अपेक्षा कशी केली हे स्पष्ट करतो. "शेजाऱ्यावर स्वतःवर प्रेम कर" (१९:१८) हे वचन येशू ख्रिस्ताने सर्वात मोठ्या आज्ञापैकी एक म्हणून उद्धृत केले (मत्तय २२:३९). हे दर्शवते की देवाचे

नियम केवल कर्मकांड नव्हते, तर प्रेम आणि न्यायावर आधारित नैतिक जीवनशैली होती.

४. अध्याय २०: पवित्रतेच्या नियमांचे उल्लंघन आणि शिक्षा: गंभीर परिणाम

- हा अध्याय अध्याय १८ मध्ये दिलेल्या लैंगिक पवित्रतेच्या नियमांच्या आणि इतर गंभीर उल्लंघनांच्या शिक्षेबद्दल तपशील देतो. येथे हे स्पष्ट केले आहे की देवाच्या पवित्र नियमांचे उल्लंघन करण्याचे गंभीर परिणाम होते, ज्यामुळे व्यक्तीला समाजातून किंवा जीवनातून काढून टाकले जात होते.
- **मृत्युदंडाचे गुन्हे:**
 - मोलेखला बाल अर्पण करणे (२०:२).
 - जो मनुष्य व्यभिचारी मतीने पंचाक्षर्यांच्या व चेटक्यांच्या नादी लागणाऱ्यांना (२०:६, २७).
 - आईवडिलांना शाप देणारा (२०:९).
 - व्यभिचार (२०:१०).
 - जवळच्या नातेवाईकांशी लैंगिक संबंध (२०:११-१२, १४, १७, १९-२१).
 - समलिंगी संबंध (२०:१३).
 - प्राण्यांशी लैंगिक संबंध (२०:१५-१६).
- **पवित्रतेचे आवाहन:** देवाने पुन्हा एकदा इस्राएल लोकांना आठवण करून दिली: "तुम्ही पवित्र असावे, कारण मी परमेश्वर पवित्र आहे; मी तुम्हाला राष्ट्रांमधून निवडले आहे, की तुम्ही माझे असावे" (लेवीय २०:२६).

सारांश: हा अध्याय देवाच्या न्यायीपणाचे आणि त्याच्या पवित्र नियमांच्या गंभीरपणाचे दर्शन देतो. पाप केवळ देवाशी संबंध तोडत नाही, तर समाजासाठीही धोकादायक ठरते. देवाची निवडलेली प्रजा म्हणून, त्यांना जगामध्ये देवाचे पवित्रता आणि नैतिक रहाणे आवश्यक होते.

५. अध्याय २१: याजकांसाठी पवित्रतेचे विशेष नियम: देवाचे प्रतिनिधी

- हा अध्याय याजकांकडून अपेक्षित असलेल्या उच्च स्तराच्या पवित्रतेबद्दल नियम देतो, कारण ते देवाच्या उपस्थितीमध्ये सेवा करत होते आणि लोकांच्या वतीने देवाशी संवाद साधत होते.
- **मृतदेहांना स्पर्श करणे:** याजकांनी (महायाजक वगळता) केवळ जवळच्या नातेवाईकांच्या (आई, वडील, मुलगा, मुलगी, भाऊ, अविवाहित बहीण) मृतदेहांनाच स्पर्श करण्याची परवानगी होती (२१:१-४). महायाजकाला कोणत्याही मृतदेहाला स्पर्श करण्यास सक्त मनाई होती (२१:१०-१२), कारण तो देवाच्या अभिषेकाने आणि पवित्रतेने भरलेला होता.
- **शरीरावर खुणा करणे आणि केस कापणे:** याजकांनी आपल्या डोक्याचे मुंडण करू नये; आपल्या दाढीचे कोपरे छाटू नयेत, किंवा आपल्या शरीरावर घाव करू नयेत, त्यांनी आपल्या देवाप्रीत्यर्थ पवित्र राहावे आणि आपल्या देवाच्या नावाला कलंक लावू नये; (२१:५-६).
- **विवाहाचे नियम:** याजकांनी पवित्रता राखण्यासाठी विशिष्ट प्रकारच्या स्त्रियांशी विवाह करू नये (उदा. वेश्या, घटस्फोटित स्त्री) असे सांगितले (२१:७-८). महायाजकाने केवळ कुमारी स्त्रीशीच विवाह करावा (२१:१३-१५).
- **शारीरिक दोष असलेले याजक:** शारीरिक दोष व्यंग असलेल्या व्यक्तीला याजकीय सेवा करण्यास मनाई होती, जरी तो पवित्र अर्पण खाऊ शकत असे (२१:१६-२४).

सारांश: याजक हे देवाचे पवित्र प्रतिनिधी असल्यामुळे, त्यांना उच्च नैतिक आणि शारीरिक पवित्रता राखणे आवश्यक होते. हे नियम देवाच्या पवित्रतेवर किती जोर दिला हे दाखवते आणि देवाला पवित्र सेवा किती प्रिय आहे हे स्पष्ट करते.

६. अध्याय २२: अर्पणांची आणि पवित्र वस्तूंची पवित्रता: देवाचा सन्मान

- हा अध्याय अर्पणांच्या आणि पवित्र वस्तूंना योग्य प्रकारे कसे हाताळावे याबद्दल नियम देतो, जेणेकरून देवाची पवित्रता आणि गौरव राखला जाईल (लेवीय २२:१-२).
- **अशुद्ध याजक:** जर एखादा याजक अशुद्ध असेल, तर त्याने परमेश्वराच्या पवित्र वस्तूंना स्पर्श करू नये किंवा खाऊ नये, अन्यथा त्याचा माझ्यासमोरून उच्छेद व्हावा (२२:३-९).
- **पवित्र वस्तू खाण्याची मर्यादा:** पवित्र वस्तू फक्त याजकांना आणि त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांनाच खाण्याची परवानगी होती, इतरांना नाही (२२:१०-१६).
- **अर्पणांची गुणवत्ता:** अर्पण केलेले प्राणी निरोगी आणि निर्दोष असावेत (२२:१७-२५). त्यात कोणताही दोष (उदा. अंधत्व, लंगडेपणा, रोग) नसावा. हे देवाला सर्वोत्तम अर्पण करण्याची गरज दर्शवते.
- **अभिषेक आणि कृतज्ञता:** अर्पण केलेल्या प्राण्यांना त्यांच्या जन्मानंतर सात दिवसांपर्यंत त्यांच्या आईसोबत ठेवले पाहिजे (२२:२७). सणांच्या दिवशी देवाला अर्पण करण्याची आठवण करून दिली.
- **देवाचे नाव पवित्र करणे:** "माझे पवित्र नाव तुम्ही अपवित्र करू नका, तर मी इस्राएल लोकांमध्ये पवित्र मानला जाईन. मी परमेश्वर, जो तुम्हाला पवित्र करतो" (२२:३२).

सारांश: देवाची पवित्रता इतकी महान आहे की त्याच्याशी संबंधित असलेल्या प्रत्येक गोष्टीला (याजकांना आणि अर्पणांना) पवित्रता आवश्यक आहे. हे नियम देवाच्या गौरवाचा सन्मान करण्याची आणि त्याला सर्वोत्तम अर्पण करण्याची आपली जबाबदारी शिकवतात.

या भागामध्ये, आपण देवाच्या लोकांकडून त्यांच्या दैनंदिन जीवनातील प्रत्येक पैलूत अपेक्षित असलेल्या पवित्रतेचे नियम शिकलो. रक्ताचे पावित्र्य, लैंगिक

नैतिकता, सामाजिक न्याय आणि याजकीय पवित्रता यावर देवाने किती भर दिला हे यातून स्पष्ट होते. हे नियम केवळ तत्कालीन इस्राएलसाठीच नव्हे, तर सर्वकाळासाठी देवाच्या पवित्रतेचे आणि नैतिक जीवनाचे आदर्श स्थापित करतात. पुढील भागात आपण परमेश्वराचे सण आणि पवित्र काळाचे महत्त्व पाहू.

परमेश्वराचे सण आणि विशेष नियम: पवित्र काळाचे महत्त्व (लेवीय अध्याय २३-२४)

पवित्र वेळ आणि पवित्र जीवन

लेवीय पुस्तकाचे मागील भाग देवासमोर कसे यावे आणि पवित्र जीवन कसे जगावे यावर केंद्रित होते. आता हा भाग देवाने आपल्या लोकांसाठी **पवित्र वेळ** कशी निश्चित केली होती हे शिकवतो. वर्षातील हे विशेष दिवस आणि सण देवाच्या इतिहासातील महान कृतींचे स्मरण करण्यासाठी, त्याचे आभार मानण्यासाठी आणि भविष्यातील तारणाच्या पूर्णतेची अपेक्षा करण्यासाठी होते. हे सण इस्राएल लोकांना त्यांचे जीवन देवाच्या उद्देशाशी कसे जुळवावे हे शिकवत होते, जेणेकरून ते देवाच्या पवित्रतेचे प्रतिबिंब बनतील.

१. अध्याय २३: परमेश्वराचे वार्षिक सण: तारणाची स्मरणचिन्हे

- हा अध्याय इस्राएल लोकांनी पाळावयाच्या **सात वार्षिक सणांची** यादी देतो, ज्यांना "परमेश्वराच्या नेमलेले मेळे " (लेवीय २३:२). प्रत्येक सणाला विशिष्ट उद्देश आणि विधी होते.
- **शब्बाथ (विश्रांतीचा दिवस):** आठवड्यातील शब्बाथ (सातवा दिवस) हा एक पवित्र विश्रांतीचा दिवस म्हणून पुन्हा नमूद केला आहे (२३:३). या दिवशी कोणतेही काम करू नये असे सांगितले. हा सर्व सणांचा पाया होता.
- **वल्हांडण :** पहिल्या महिन्याच्या १४व्या दिवशी साजरा केला जातो. मिसरमधील गुलामगिरीतून मिळालेल्या **सुटकेची आणि देवाच्या तारणाची** आठवण करून देणारा सण (२३:४-५).

- **बेखमीर भाकरीचा सण** : वल्हांडणा नंतर लगेच ७ दिवसांसाठी साजरा केला जातो (२३:६-८). हे मिसरमधून मिळालेल्या घाईघाईच्या सुटकेचे आणि पापापासून शुद्धीकरणाचे प्रतीक होते.
- **प्रथमफळांचा सण** : कापणी सुरु झाल्यावर, पहिले पिक देवाला अर्पण करण्याचा सण (२३:९-१४). हे देवाच्या पुरवठ्याबद्दल कृतज्ञता आणि भविष्यातील चांगल्या कापणीची आशा दर्शवते. **येशू ख्रिस्ताच्या पुनरुत्थानाचे** हे एक शक्तिशाली पूर्वचित्रण आहे, जो मृतांपैकी "पहिले फळ" म्हणून उठला (१ करिंथकर १५:२०-२३).
- **सप्ताहांचा सण/पेंटेकॉस्ट** : प्रथमफळांच्या सणाच्या ५० दिवसांनंतर साजरा केला जातो (२३:१५-२२). या दिवशी देवाला नवीन अन्नार्पण अर्पण केले जात होते. हा सिनाय पर्वतावर नियम मिळाल्याचा आणि **पवित्र आत्म्याच्या आगमनाचा (ख्रिस्ती परंपरेत)** सण मानला जातो.
- **कर्ण्याचा सण** : सातव्या महिन्याच्या पहिल्या दिवशी साजरा केला जातो (२३:२३-२५). हा नवीन वर्षाची सुरुवात आणि आत्मपरीक्षणाची वेळ दर्शवतो.
- **प्रायश्चिताचा दिवस** : सातव्या महिन्याच्या १०व्या दिवशी साजरा केला जातो (२३:२६-३२). हा प्रायश्चिताचा, उपासनेचा आणि पापांची क्षमा मागण्याचा सर्वात गंभीर दिवस होता.
- **मंडपांचा सण** : सातव्या महिन्याच्या १५व्या दिवशी सुरु होऊन सात दिवस साजरा केला जातो (२३:३३-४३)
- **सारांश:** हे सण देवाच्या **तारणाच्या योजनेचा** होते. ते भूतकाळातील देवाच्या कृतींचे स्मरण करून देत होते आणि येशू ख्रिस्तामध्ये पूर्ण होणाऱ्या भविष्यातील घटनांचे पूर्वचित्रण करत होते. हे आपल्याला आठवण करून देतात की देवाच्या लोकांना त्याच्या आज्ञांचे पालन करून त्याचा आदर कसा करावा.

२. अध्याय २४: निवासमंडपातील सेवा आणि निंदेची शिक्षा: देवाच्या नावाचे पावित्र्य

- **दीपवृक्षासाठी तेल:** निवासमंडपातील दीपवृक्षासाठी शुद्ध जैतुनाचे तेल कसे आणि कधी वापरावे याचे नियम पुन्हा नमूद केले आहेत (लेवीय २४:१-४). अहरोनने हे तेल नेहमी जळते ठेवण्याची काळजी घ्यावी. हे **देवाच्या सततच्या उपस्थितीचे आणि मार्गदर्शनाचे** प्रतीक होते.
- **दर्शन-भाकरीची मेज:** दर्शन-भाकरीच्या मेजावर नेहमी बारा भाकरीचे थर कसे ठेवावे याचे नियम दिले आहेत (२४:५-९). या भाकरी दर शब्बाथ दिवशी बदलल्या जात आणि त्या याजकांना खाण्यासाठी मिळत होत्या. ही भाकर **देवाच्या लोकांना सातत्याने पुरवठा करण्याचे** आणि त्याच्या उपस्थितीचे प्रतीक होती.
- **देवाच्या नावाचा निंदक:** एका इस्राएली स्त्रीच्या मुलाने (मिसरी बापाचा) देवाच्या नावाची निंदा केली (२४:१०-११). मोशेने परमेश्वराची इच्छा विचारली, तेव्हा देवाने त्याला **दगडमार करून ठार मारण्याची आज्ञा** दिली (२४:१२-१४).
- **गुन्हे आणि प्रतिफळ:** या घटनेमुळे, देवाने गंभीर गुन्ह्यांसाठी (उदा. देवाच्या नावाची निंदा करणे, खून करणे, प्राण्याचा जीव घेणे, शेजाऱ्याचे नुकसान करणे) **"डोळ्यासाठी डोळा, दातासाठी दात"** (लेवीय २४:१९-२०) या न्यायाच्या तत्वावर आधारित नियम दिले. हे तत्त्व सूडासाठी नव्हे, तर **समतोल न्यायासाठी** होते.

सारांश: हा अध्याय देवाच्या नावाच्या आणि त्याच्या निवासस्थानाच्या (आणि त्यातील वस्तूंच्या) अत्यंत पवित्रतेवर जोर देतो. देवाच्या नावाचा अनादर करणे हे सर्वात गंभीर पापांपैकी एक होते. न्याय आणि समान प्रतिफळ हे देवाच्या नैतिक न्यायाचे आणि सुव्यवस्थेचे महत्वाचे स्तंभ आहेत.

या भागामध्ये, आपण परमेश्वराच्या वार्षिक सणांचे आध्यात्मिक महत्त्व, देवाच्या तारणाच्या योजनांमध्ये त्यांचे स्थान आणि निवासमंडपातील विशिष्ट नियमांचे

पवित्र्य पाहिले. तसेच देवाच्या नावाचा आदर करण्याचे आणि त्याच्या न्यायाचे महत्त्वही शिकलो. पुढील भागात आपण आज्ञापालनाचे परिणाम, आशीर्वाद आणि शिक्षा याबद्दल पाहू.

आता आपण लेवीय या पवित्र शास्त्रातील शेवटच्या आणि अत्यंत महत्त्वाच्या भागाकडे वळूया:

आज्ञापालनाचे परिणाम: प्रतिफल, शिक्षा आणि नवस (लेवीय अध्याय २५-२७).

हा भाग देवाच्या कराराच्या विश्वासूपणाचे आणि त्याच्या आज्ञापालनाच्या गंभीर परिणामांचे दर्शन घडवतो. देव इस्राएल लोकांना केवळ नियम देत नाही, तर त्या नियमांचे पालन केल्यास मिळणारे आशीर्वाद आणि उल्लंघन केल्यास मिळणाऱ्या शिक्षा देखील स्पष्ट करतो. यातून देवाचा न्यायी स्वभाव आणि त्याच्या वचनांवरील त्याची अटूट विश्वासूपणा दिसून येतो. यासोबतच, यात विशेष नियम आणि नवसांबद्दलही माहिती आहे, जे देवाच्या पवित्रतेला आणि त्याच्याशी केलेल्या प्रत्येक कराराला महत्त्व देतात.

आज्ञापालनाचे परिणाम: प्रतिफल, शिक्षा आणि नवस (लेवीय अध्याय २५-२७)

कराराचे बंधन - निवड आणि जबाबदारी

लेवीय पुस्तकाच्या मागील भागांनी देवाच्या पवित्रतेवर आणि त्याच्या लोकांसाठी असलेल्या विविध विधी व नियमांवर प्रकाश टाकला. आता हा शेवटचा भाग त्या नियमांच्या परिणामांवर लक्ष केंद्रित करतो. देवाशी केलेला करार हा एकतर्फी नव्हता; तो आज्ञापालनाच्या अटींवर आधारित होता. जर इस्राएल लोकांनी देवाच्या आज्ञा पाळल्या असत्या, तर त्यांना आशीर्वाद मिळाले असते. पण जर त्यांनी उल्लंघन केले असते, तर त्यांना गंभीर शिक्षांना सामोरे जावे लागले असते. यातून

केवळ देवाचा न्यायीपणाच नव्हे, तर त्याचा आपल्या लोकांबद्दल असलेला अत्यंत गंभीर आणि गांभीर्यपूर्ण दृष्टिकोन दिसतो.

१. अध्याय २५: शब्बाथ वर्ष आणि ज्युबली वर्ष: भूमीचे आणि स्वातंत्र्याचे पावित्र्य

- हा अध्याय भूमीसाठी आणि लोकांसाठी असलेल्या विशेष शब्बाथ आणि ज्युबली वर्षांचे नियम देतो (लेवीय २५:१-२). हे नियम देवाच्या मालकी हक्काचे आणि त्याच्या न्यायीपणाचे प्रतीक आहेत.
- **शब्बाथ वर्ष:** दर सहा वर्षांनी भूमीची लागवड करावी आणि सातव्या वर्षी तिला विश्रांती (शब्बाथ) द्यावी (२५:३-५). या वर्षी शेतात पेरणी करू नये किंवा द्राक्षमळे छाटून नये. या वर्षी जे काही आपोआप उगवेल ते सर्वांसाठी (गरीब, परदेशी, गुरेढोरे) उपलब्ध असावे (२५:६-७). हे देवाच्या पुरवठ्यावर विश्वासाचे आणि अवलंबून राहण्याचे प्रतीक होते.
- **ज्युबली वर्ष (५०वे वर्ष):** सात शब्बाथ वर्षांनंतर (म्हणजे ४९ वर्षांनंतर), ५०वे वर्ष हे ज्युबली वर्ष (उत्सवाचे वर्ष) म्हणून घोषित केले जात होते (२५:८-१०).
 - या वर्षी सर्व इस्राएल लोकांनी आपल्या वडिलोपार्जित भूमीला परत यावे (२५:१०).
 - दासांना मुक्त केले जावे (२५:१०).
 - या वर्षी पेरणी करू नये किंवा कापणी करू नये (२५:११-१२).
 - **भूखंडांचे पुनर्वितरण:** भूखंडांची विक्री ज्युबली वर्षापर्यंतच्या उरलेल्या वर्षांच्या संख्येवर अवलंबून असे (२५:१३-१६). याचा अर्थ, कोणतीही भूमी कायमस्वरूपी विकली जात नव्हती, ती फक्त ज्युबली वर्षापर्यंत भाड्याने दिली जात होती.
- **देवाची हमी:** या नियमांचे पालन केल्यास देव तिसऱ्या वर्षी विपुल उत्पन्न देऊन पुरवठा करील अशी देवाने हमी दिली (२५:१८-२२).

- **भूमी देवाच्या मालकीची:** देवाने स्पष्ट केले, "भूमी विकू नका, कारण भूमी माझी आहे, आणि तुम्ही माझ्याकडे परदेशी व पाहुण्यांसारखे आहात" (२५:२३). हे देवाच्या सार्वभौम मालकी हक्काचे आणि त्याच्या लोकांसाठी असलेल्या तरतुदीचे केंद्र आहे.
- **मोचन :** जर एखाद्या इस्राएलीला आपली भूमी विकावी लागली असती, तर त्याच्या जवळच्या नातेवाईकाला (मोचन करणारा) ती परत विकत घेण्याचा अधिकार होता (२५:२५-२८). हे येशू ख्रिस्ताच्या **मोचनाचे** एक शक्तिशाली पूर्वचित्रण आहे.
- **गरीबांना मदत आणि व्याज न घेणे:** गरीबांना मदत करण्याचे आणि कर्जदारांना व्याज न लावण्याचे नियम दिले (२५:३५-३८).
- **इब्री दासांबद्दल नियम:** इब्री दासांना कठोरपणे वागवू नये, कारण ते देवाचे दास आहेत (२५:३९-४६). परदेशी दासांना मात्र कायमचे ठेवता येत होते (२५:४४-४६).

सारांश: शब्बाथ आणि ज्युबली वर्षांचे नियम देवाच्या न्यायीपणाचे, त्याच्या पुरवठ्यावर विश्वास ठेवण्याच्या गरजेचे आणि त्याच्या लोकांच्या स्वातंत्र्याचे प्रतीक आहेत. हे नियम दर्शवतात की देव आर्थिक आणि सामाजिक न्यायाची अपेक्षा करतो आणि सर्व गोष्टींवर त्याचाच अंतिम अधिकार आहे.

२. अध्याय २६: आज्ञापालनाचे आशीर्वाद आणि अवज्ञा केल्यास शिक्षा: कराराचे परिणाम

- हा अध्याय लेवीय पुस्तकातील नियमांचे पालन केल्यास मिळणारे **आशीर्वाद** आणि त्यांचे उल्लंघन केल्यास येणाऱ्या **शिक्षा** स्पष्ट करतो. हा देवाच्या कराराचा एक महत्त्वाचा भाग आहे, जो लोकांना आज्ञापालनासाठी प्रोत्साहन देतो.
- **आज्ञापालनाचे आशीर्वाद:** जर इस्राएल लोकांनी देवाच्या आज्ञा पाळल्या, तर देवाने त्यांना खालील आशीर्वाद देण्याचे वचन दिले (२६:३-१३):

- विपुल पाऊस आणि भरपूर पिक (२६:४-५).
- भूमीत शांती आणि सुरक्षितता (२६:५-६).
- शत्रूंवर विजय (२६:७-८).
- उत्पत्तीमध्ये वाढ आणि देवाचा करार पाळणे (२६:९).
- देवाचे वास्तव्य त्यांच्यामध्ये (२६:११) - "मी तुमच्यामध्ये चालेन आणि तुमचा देव होईन, आणि तुम्ही माझी प्रजा असाल." (२६:१२) हे देवाच्या अत्यंत जवळच्या नातेसंबंधाचे वचन होते.
- अवज्ञा केल्यास शिक्षा (श्राप): जर इस्राएल लोकांनी देवाच्या आज्ञा पाळल्या नाहीत, तर देवाने त्यांना अनेक भयानक शिक्षा देण्याचे वचन दिले (२६:१४-३९):
 - रोगांनी ग्रासणे आणि पिकांचा नाश (२६:१६-१७).
 - शत्रूंनी पराभूत करणे (२६:१७).
 - उपेक्षित प्रयत्न आणि दुष्काळ (२६:१८-२०).
 - जंगली श्वापदांचा हल्ला (२६:२१-२२).
 - तलवार, प्लेग आणि दुष्काळ (२६:२३-२६).
 - नरभक्षण (अत्यंत भयंकर दुष्काळामुळे) (२६:२७-२९).
 - निवासस्थाने आणि शहरांचा नाश (२६:३०-३१).
 - भूमिचा उजाड होणे (२६:३२-३३).
 - राष्ट्रांमध्ये पांगवले जाणे (२६:३३).
 - भय आणि दुःखी जीवन (२६:३६-३९).
- पवित्रतेचे स्मरण: भूमी उजाड होण्यामुळे ती आपल्या शब्बाथ वर्षाचा उपभोग घेईल, कारण लोकांनी ते पाळले नव्हते (२६:३४-३५, ४३).
- पश्चात्तापाचे वचन: देवाने वचन दिले की, जर लोकांनी आपल्या पापांची कबुली दिली आणि पश्चात्ताप केला, तर तो आपला करार आठवेल आणि त्यांना पुन्हा स्थापित करील (२६:४०-४५).

सारांश: हा अध्याय देवाच्या न्यायीपणाचे आणि त्याच्या वचनबद्धतेचे स्पष्ट प्रकटीकरण आहे. आशीर्वाद आणि शाप हे कराराच्या अटी होत्या, ज्यातून देवाचे

लोक त्याच्या आज्ञापालनाचे महत्त्व शिकले. देवाचा न्याय कठोर असला तरी, तो पश्चात्तापी लोकांना दया आणि क्षमा देतो.

३. अध्याय २७: नवस आणि पवित्र वस्तूंचे मूल्यांकन: देवाचा सन्मान

- हा अध्याय लोकांनी देवाला केलेल्या नवसांबद्दल आणि देवाला समर्पित केलेल्या वस्तूंचे मूल्यमापन कसे करावे याबद्दल नियम देतो (लेवीय २७:१-२).
- **माणसांनी वाहिलेले नवस:** जर एखाद्या व्यक्तीने देवाला स्वतःला वाहिले असेल, तर याजकाने त्या व्यक्तीच्या वयानुसार आणि लिंगानुसार तिचे आर्थिक मूल्य ठरवावे (२७:३-८). हे मूल्य पवित्र ठिकाणी परत करावे लागत असे.
- **देवाला वाहिलेले पशूंचे नवस:** शुद्ध पशूंना (अर्पणासाठी योग्य) देवाला वाहिले तर ते बदलता येत नव्हते (२७:९-१०). अशुद्ध पशूंना वाहिले तर त्यांचे मूल्य ठरवून त्यांना सोडवता येत असे (२७:११-१३).
- **देवाला घरे आणि शेती वाहिलेले नवस:** जर एखाद्याने आपले घर किंवा शेती देवाला वाहिली असेल, तर त्याचे मूल्य ठरवून ते परत विकत घेता येत असे (२७:१४-२४).
- **दशांश :** भूमीतील किंवा जनावरांतील दशांश (१०%) परमेश्वराचा आहे आणि तो पवित्र आहे (२७:३०-३२). हा दशांश मोचन करता येत नव्हता, कारण तो आधीच देवाचा होता.
- **पहिल्या जन्माचा नियम:** प्रत्येक पवित्र पहिल्या जन्माचे पशू परमेश्वराचे होते आणि ते मोचन केले जाऊ शकत नव्हते (२७:२६-२७).
- **संपूर्णपणे समर्पित वस्तू (चेरेम):** काही वस्तू "संपूर्णपणे परमेश्वराला समर्पित" (cherem) केल्या जात होत्या आणि त्या विकल्या किंवा मोचन केल्या जाऊ शकत नव्हत्या; त्यांना ठार मारावे लागत होते (२७:२८-२९).

सारांश: हा अध्याय देवाला केलेल्या नवसांचे आणि प्रतिज्ञांचे गांभीर्य दर्शवतो. देवाला समर्पित केलेली प्रत्येक गोष्ट पवित्र मानली जाते आणि त्यास योग्य आदर दिला पाहिजे. हे आपल्याला शिकवते की देवासोबतच्या आपल्या प्रत्येक वचनाला आपण किती गंभीरपणे घेतले पाहिजे आणि त्याला आपल्या जीवनातील सर्वोत्कृष्ट अर्पण कसे केले पाहिजे.

निष्कर्ष: लेवीय पुस्तकाचा चिरंतन संदेश

लेवीय पुस्तक आपल्याला देवाच्या पवित्रतेचे आणि त्याच्या लोकांकडून अपेक्षित असलेल्या पवित्र जीवनाचे सखोल आकलन देते. हे पुस्तक विविध अर्पणे, याजकीय सेवा, शुद्धतेचे नियम आणि वार्षिक सणांद्वारे देवाशी संबंध ठेवण्याचे मार्ग स्पष्ट करते. या नियमांचे पालन केल्यास मिळणारे आशीर्वाद आणि उल्लंघन केल्यास मिळणाऱ्या शिक्षा यातून देवाचा न्यायीपणा आणि विश्वासूपणा दिसून येतो.

आज आपल्यासाठी, लेवीय पुस्तकातील नियम थेट पाळणे आवश्यक नसले तरी, त्याचे आध्यात्मिक अर्थ आणि तत्त्वे अत्यंत महत्त्वाची आहेत. हे पुस्तक आपल्याला येशू ख्रिस्ताच्या अंतिम आणि परिपूर्ण बलिदानाची आठवण करून देते, ज्याने आपल्याला पापांपासून शुद्ध केले आणि देवासमोर येण्याचा कायमचा मार्ग मोकळा केला (इब्री लोकांस ९:११-१४). हे आपल्याला शिकवते की आपणही देवाच्या पवित्रतेत सहभागी होऊन नैतिक आणि आध्यात्मिक शुद्धतेचे जीवन जगावे. देवाने निवडलेल्या लोकांकडून आज्ञापालन आणि समर्पण हेच अपेक्षित आहे, कारण तो पवित्र आहे, म्हणून आपणही पवित्र असावे.

या माहितीसह, आपण लेवीय पुस्तकातील सर्व महत्त्वाचे भाग पूर्ण केले आहेत. मला आशा आहे की ही माहिती तुम्हाला लेवीय पुस्तकाचे सखोल आकलन देईल.

लेवीय पुस्तकाचा सारांश

लेवीय हे पुस्तक बऱ्याचदा बायबलच्या सर्वात कठीण आणि समजण्यास अवघड पुस्तकांपैकी एक मानले जाते, कारण ते प्राचीन विधी, कायदे आणि तपशीलवार नियमांनी भरलेले आहे. परंतु त्याच्या खोलात गेल्यास, आपल्याला देवाच्या स्वभावाबद्दल, त्याच्या पवित्रतेबद्दल आणि मानवाशी असलेल्या त्याच्या नातेसंबंधाबद्दल सखोल आणि चिरंतन सत्ये सापडतात.

लेवीय पुस्तकाचे मुख्य संदेश सारांशित केल्यास:

१. देवाचे असीम पावित्र्य: लेवीय पुस्तकाचा केंद्रबिंदू म्हणजे देवाची पवित्रता. तो केवळ आपल्या लोकांना पवित्रतेचे नियम देतो असे नाही, तर "मी पवित्र आहे म्हणून तुम्ही पवित्र असावे" (लेवीय ११:४५; १९:२; २०:२६) असे आवाहन करतो. हे दर्शवते की देवाच्या उपस्थितीत येण्यासाठी आणि त्याच्यासोबत चालण्यासाठी पावित्र्य अपरिहार्य आहे.

२. पापाची गंभीर प्रकृती आणि प्रायश्चिताची गरज: हे पुस्तक स्पष्ट करते की पाप किती गंभीर आहे. अजाणतेपणी केलेल्या पापांसाठीही बलिदान आणि शुद्धीकरणाची गरज होती, ज्यामुळे पापाची किंमत आणि त्याच्या गंभीर परिणामांवर जोर दिला जातो. रक्ताद्वारेच पापाची क्षमा होते (लेवीय १७:११) हे सत्य वारंवार अधोरेखित केले जाते.

३. येशू ख्रिस्ताचे पूर्वचित्रण: लेवीय पुस्तकातील प्रत्येक अर्पण, प्रत्येक याजक आणि विशेषतः महान प्रायश्चिताचा दिवस हे येशू ख्रिस्ताच्या अंतिम आणि परिपूर्ण बलिदानाचे शक्तिशाली पूर्वचित्रण आहे. * अर्पणे हे ख्रिस्ताच्या परिपूर्ण बलिदानाकडे निर्देश करतात, ज्याने एकदाच आणि कायमचे आपल्या पापांसाठी स्वतःला अर्पण केले (इब्री लोकांस ९:११-१४). * याजक हे ख्रिस्ताच्या महायाजकपदाकडे निर्देश करतात, जो देवासमोर आपला मध्यस्थ आहे (इब्री लोकांस ७:२४-२८). * प्रायश्चिताचा दिवस हा ख्रिस्ताच्या कार्याकडे निर्देश करतो, ज्याने आपल्या पापांची पूर्णपणे क्षमा केली आणि ती कायमची दूर केली.

४. दैनंदिन जीवनातील पवित्रता: लेवीय केवळ धार्मिक विधींबद्दल नाही, तर नैतिकता, सामाजिक न्याय आणि लैंगिक पवित्रतेबद्दल देखील नियम देते. "तू

आपल्या शेजाऱ्यावर स्वतःसारखी प्रीती कर" (लेवीय १९:१८) ही आज्ञा, जी येशूने मुख्य आज्ञांपैकी एक म्हणून उद्धृत केली, हे स्पष्ट करते की देवाच्या पवित्रतेचा अर्थ केवळ मंदिरातच नाही, तर आपल्या जीवनाच्या प्रत्येक पैलूत, विशेषतः आपल्या नातेसंबंधात तो दिसला पाहिजे.

५. **आज्ञापालनाचे परिणाम: आशीर्वाद आणि शिक्षा:** देवाने स्पष्टपणे सांगितले की त्याच्या आज्ञांचे पालन केल्यास विपुल आशीर्वाद मिळतील, तर अवज्ञा केल्यास गंभीर शिक्षा होतील. यातून देवाचा न्यायीपणा, त्याचा करारावरील विश्वास आणि त्याच्या वचनांवरील त्याची अटूट निष्ठा दिसून येते.

आजच्या काळात, आपण लेवीय पुस्तकातील विधी आणि समारंभांना थेट पाळत नाही, कारण येशू ख्रिस्ताने त्या सर्वांची परिपूर्णता केली आहे. ख्रिस्तामध्ये, आपल्याला आता देवाच्या पवित्र उपस्थितीमध्ये थेट प्रवेश मिळाला आहे (इफिसकर २:१८). तरीही, या पुस्तकाचा संदेश आपल्यासाठी अत्यंत महत्वाचा आहे:

- देवाच्या पवित्रतेचा आदर करा.
- पापाची गंभीरता ओळखा.
- येशू ख्रिस्ताच्या बलिदानाच्या सामर्थ्यावर विश्वास ठेवा.
- नैतिकदृष्ट्या शुद्ध आणि पवित्र जीवन जगा, जे देवाच्या गौरवाला प्रतिबिंबित करेल.

लेवीय पुस्तक आपल्याला आठवण करून देते की, देव आपल्या लोकांसोबत राहायला इच्छुक आहे, परंतु तो पवित्र असल्यामुळे, त्याच्यासोबत राहण्यासाठी आपल्यालाही पवित्रतेमध्ये वाढ करणे आवश्यक आहे. हीच या पुस्तकाची शिकवण होय.